WALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VIII. Kraków, niedziela 8 lutego 1925 Nr. 32

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administrac... 7.
Nr. telefonu 279. — ...
...ka Jagiellońska
...v. św. Anny 12.
Wszelkie komuni... ...ministracyi.
Komunikaty p... ...zględnione.
Rękopisów redakcya nie zwraca... ...akcya nie odpowiada.
Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranica: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75, gratulacyjne Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% droższe.

„Walka o sprawę żydowską“

Kraków, 7 lutego.

Zdawałoby się, że „walka o sprawę żydowską“ została w Polsce, nietylko w teoryi, ale w przeważnej mierze i w praktyce, już chyba rozstrzygnięta. Prawica ma swoje gruntownie w tej kwestyi wyrobione zdanie — zdanie oparte o granitowy złom ideologii Dmowskich, Bałickich i... Grabskich,— a lewica tem się tylko od prawicy różni, że jeszcze większą od niej na punkcie spraw żydowskich objawia ..ignorancyę. We dle światopoglądu endecko-rozwojowego rządzi światem mocarstwo anonimowe zapomocą tajnego kongresu syonistycznego, który m. in. uchwalił „Protokoły Mędrców Syonu“, podczas gdy lewica polska, z warszawskim „Kuryerem Porannym“ na czele, za główny organ ustawodawczy mocarstwa anonimowego uważa wybrany właśnie przed paru dniami Pruski Związek krajowy gmin żydowskich (Preussischer Landesverband Jüdischer Gemeinden)... Widzimy, że różnica jest dość nieznaczna przemawiająca w każdym razie, o ile o zwyczajny, chłopski rozum idzie, raczej na korzyść — endecyi...

Wobec tego zupełnego wyklarowania sprawy żydowskiej u wszystkich niemal stronnictw polskich, zdziwić musi zapowiedź „Gazety Warszawskiej“, iż zwołany na 22—26 lutego br. do Wilna IV Zjazd Ogólny Polskiej Młodzieży Akademickiej ma być „przedewszystkiem“ terenem „walki o sprawę żydowską“. Nie trzeba być zaprawdę wielkim prorokiem, aby wynik tej walki (sit venia verbo) dokładnie przewidzieć...

O cóż będzie tedy chodziło na Zjeździe wileńskim?

§ 7-my statutu Związku Narodowego Polskiej Młodzieży Akademickiej dopuszcza do Związku każdego studenta, o ile należy do jednej z korporacyj akademickich w Polsce, z wyjątkiem studentów wyznania mojżeszowego i bezwyznaniowych, którzy porzucili wyznanie mojżeszowe. (Wyraźnie podkreślono moment wyznaniowy, w przewidywaniu do narodowe go, ażeby asymilanci, Polacy w. m., nie mogli wszmuglować się do Związku!)

Lewica akademicka dotąd tego stanowiska większości nie uznała i utworzyła nawet, po ostatnim Zjeździe akademickim z r. 1923, w opozycyi do Naczelnego Komitetu Akademickiego Z. N. P. M. A. — własny Centralny Komitet Akademicki. Lewica akademicka jest jednak nieodrodną córą lewicy polskiej wogóle: głównem jej znamieniem jest słabość, jużto ideowa jużto liczebna, a prawdopodobnie zarówno jedna jak i druga. W przededniu Zjazdu wileńskiego, zwołanego przez endecki Naczelny Komitet Akademicki na zasadzie demokratycznej wprawdzie ordynacyi wyborczej, ale z wiadomą klauzulą wyznaniową — skapitulował lewicowy Centralny Komitet Akademicki w zupełności. Ogłosił mianowicie swe rozwiązanie, wezwał swych członków do licznego udziału w rozpisanych wyborach, a gorzką pigułkę własnego bankructwa ocukrzył sobie pocieszeniem, że właściwie... zwyciężył (wymuszona od endeków demokratyczna ordynacya wyborcza), a „o te postulaty, które pozostały, walczyć możemy na terenie jednego Związku“...

Temi właśnie postulatami, które „pozostały“ są: sprawa dopuszczalności Żydów do Związku Narodowego P. M. A. (na określenie związku, jako „Narodowego“ lewica oświadczyła już swoją zgodę, choć początkowo stała na stanowisku państwowego charakteru Związku) i sprawa numerus clausus.

O to toczyć się będzie walka na Zjeździe wileńskim — „walka o sprawę żydowską“, jak ją nazywa „Gazeta Warszawska“, patronka endeckiego Naczelnego Komitetu Akademickiego.

Horoskopy tej walki? Jużeśmy powiedzieli, że nie potrzeba zbytniego daru proroczego, aby jej wynik przewidzieć. Kto zdaje sobie z tego sprawę, jak wszechwładnie panuje duch endecki zwłaszcza w kołach młodzieży akademickiej, ten nie może żadnym oddawać się złudzeniom co do decyzyi tejże młodzieży w sprawie, którą ona uważa za centralny problem swojej ideologii, niemal za pępek świata... Gdyby nie Żydzi, żydostwo, kwestya żydowska i ...numerus clausus, byliby młodzi endecy w prawdziwym kłopocie co do programu zjazdu i ożywienia jego nastroju...

Poznański „Akademik“, centralny organ kół akademickich z pod znaku endeckiego, pisze w tonie wysoce patetycznym o mającej się stoczyć walce „między żywiołami, reprezentującymi zdrowie i tężyznę moralną rasy polskiej, jej wolę życia i wolę wielkości, a żywiołami spaczonymi i pozbawionymi kręgosłupa ideowego, — żywiołami, które pod wpływem swych bezdusznych doktryn doszły do takiego stopnia zaślepienia, że gotowe są nawet do zatrucia organizmu narodowego przez dopuszczenie doń pierwiastków obcych mu i wrogich“...

Tak osądza najobskurniejszy szowinizm, tępy i bezkrytyczny egoizm narodowy — siebie i swych przeciwników. Lecz nie to byłoby złem zasadniczem. Wiemy przecie z czasów „wielkiej“ wojny, że egoizm ten otoczył się nawet aureolą... świętości. Głównem złem jest natomiast ta okoliczność, że **ogół** młodzieży polskiej stoi pod „moralnym“ wpływem ideologii narodowo-demokratycznej. Wpływ ten wtargnął tak głęboko w dusze młodzieńcze — które zresztą wszystkiem są raczej niż młodzieńczemi —, że zabił w nich — pominąwszy wszystko inne — wszelki krytycyzm.

Wileńska „walka o sprawę żydowską“ — a właściwie nie o sprawę żydowską, lecz o ostateczne pogrzebanie ducha postępu i demokracyi wśród młodzieży polskiej — jest przeto już z góry rozstrzygnięta.

A może — patrzymy zbyt czarno na sytuacyę? Vederemo. **Dr. W. Berkelhammer.**

Ustawa o zwalczaniu lichwy wojennej zostanie zniesiona.

Inicyatywa Koła Żydowskiego. — Komisya uchwaliła odnośny wniosek pos. Wiślickiego.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 6. 2. Na dzisiejszem posiedzeniu komisyi przemysłowo-handlowej postawił pos. Wiślicki (Koło żyd.) wniosek o **zniesienie ustawy o zwalczaniu lichwy wojennej.** Mowca wywodzi, że ustawa o zwalczaniu lichwy była pomyślana na czas wojny i inflacyi. W czasie dyskusyi nad tą ustawą w swoim czasie ukwalono, że ustawa ma charakter represyjny, a by najmniej nie służy do regulowania życia gospodarczego. Ustawa ta już od dłuższego czasu wykazywała szereg ujemnych skutków, pociągano na skutek tej ustawy do odpowiedzialności administracyjnej, względnie karnej, drobnych sklepikarzy i handlarzy, za takie przekroczenia, jak sporządzenie cennika nie na odpowiednim papierze, za zbyt wczesne otwarcie, czy późne zamknięcie sklepu itd.

Dziś, w okresie stabilizacyi waluty, gdy konkurencya wśród kupców sama przyczynia się do obniżania cen, już czas, aby na czas wojny pomyślaną ustawę znieść.

Przedstawiciel min. sprawiedliwości zabiera głos w obronie ustawy. Obecny na sali min. przem. i handlu Kiedroń nie zabiera głosu.

W dyskusyi za zniesieniem ustawy o lichwie wojennej wypowiedzieli się przedstawiciele Z. L. N., Ch. N., Piasta i wnioskodawcy, przeciw zniesieniu ustawy P. P. S. i Wyzwolenie. — Wniosek pos. Wiślickiego został uchwalony.

Rząd zapewne przy trzeciem czytaniu wniesie poprawkę o zatrzymanie przepisu o walce z lichwą w ustawie o ochronie lokatorów.

Uchwalono nadto dwie rezolucye, wzywające rząd do wniesienia planu uregulowania całego życia gospodarczego.

Unifikacya ustawodastwa kresowego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 6. 2. Sin. Komisya trzech z b. wewodą Romanem na czele, opracowująca unifikacyę ustawodastwa na kresach ma zostać powiększona, gdyż z powodu nawału pracy, nie jest w stanie podołać swemu zadaniu.

Konflikt między min. Sokalem a Chjeno-Piastem

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 6 2. (Sin) Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowej komisyi budżetowej wyłoniono dwie subkomisye polityczną i ekonomiczną. Przewodniczącym subkomisyi politycznej w zastępstwie przewodniczącego komisyi budżetowej pos. Zdziechowskiego został wybrany pos. Romocki (Ch. D.), przewodniczącym subkomisyi ekonomicznej został wybrany pos. Gruszka (Piast).

Budżet ministerstwa pracy

Na posiedzeniu podkomisyi ekonomicznej rozpatrywano budżet min. pracy. Obecny na posiedzeniu min. Sokal oznajmił, że na konferencyi z premierem w obecności referenta budżetu min. pracy doszoł do porozumienia, a premier zgodził się na podwyższenie budżetu min. pracy o 15 procent, na 21 milionów złotych.

W dalszym ciągu posiedzenia doszło do konfliktu między min. Sokalem a przedstawicielami Chjeno-Piasta.

Min. Sokal zażądał wstawienia do budżetu pół mil. zł. na budowę gmachu dla min. pracy. Przy objęciu stanowiska ministra pracy zawarował sobie to min. Sokal u premiera Grabskiego.

Na dzisiejszem posiedzeniu poruszono tę sprawę, a przedstawiciele klubów Chjeno-Piasta sprzeciwili się temu wydatkowi, na co min. Sokal oświadczył, że w razie odrzucenia tej pozycyi, wyciągnie konsekwencyę i odda premierowi tekę do dyspozycyi.

W rezultacie głosowania nad tą sprawą odłożono ją do ukończenia drugiego cytania, mo żliwe, że dojdzie do załagodzenia całej sprawy.

Budżet min. spraw zagr.

Na posiedzeniu podkomisyi politycznej dyskutowano nad budżetem min. spraw zagranicznych.

Pos. Dąbski Wyzwolenie) zwraca uwagę na szkody, jakie wynikają dla państwa wskutek częstych zmian na placówkach zagranicznych. Wedle statystyki mowcy każdy poseł polski zagranicą jest cztery razy w ciągu roku przenoszony na inną placówkę. Oczywiście, że każda taka zmiana pociąga za sobą stratę i pieniędzy i czasu.

15. lutego zostanie podpisana pożyczka amerykańska dla Polski

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 6. 2. Sin. Wobec pogłosek o trudnościach z jakiemi jest połączone dojście do skutku pożyczki amerykańskiej, informują z kół miarodajnych, że sprawa uzyskania pożyczki jest na najlepszej drodze. Pogłoski o trudnościach są tylko manewrem giełdowym sfer interesowanych w niedojściu pożyczki do skutku.

Wedle wiadomości, jakie dziś nadeszły do Warszawy z Waszyngtonu jest pewnem, że podpisanie pożyczki nastąpi w drugiej połowie lutego, gdyż dnia 15 bm. upływa termin opcyi.

W najbliższych dniach finansiści amerykańscy odbędą konferencyę z posłem polskim w Waszyngtonie, poczem nastąpi sfinalizowanie pożyczki. Pożyczka zostanie wypłacona w dwu równych ratach, z których pierwsza zostanie przekazana natychmiast po sfinalizowaniu układu, a druga w połowie lipca.

Państwa sukcesyjne odrzucają plan federacyi naddunajskiej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 6. 2. (D) Na propozycyę stworzenia federacyi państw naddunajskich lansowanc ostanio w prasie francuskiej i w Morning Post dała obecnie i Jugosławia stanowczo odmowną odpowiedź.

Paryski Oeuvre zamieszcza artykuł pewnego czeskiego polityka w tej sprawie, który stwierdza, że Czesi stanowczo odrzucają plan federacyi naddunajskiej i są zdania, że jedno jest tylko wyjście dla Austryi, aby o własnych siłach wydobyła się z trudności finansowo-gospodarczych, a za najlepszy kompromis uważa zawarcie przez Austryę układów gospodarczych z sąsiadami.

Nowa wojna domowa w Chinach

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 6. 2. (D) Wojna domowa w Chinach południowych wybuchła z wielką gwałtownością. Pzen Czun Ming, były przyjaciel a obecnie zacięty przeciwnik Sun Jat-Sena, zaatakował dziś Kanton i zdobył fort Fumun pod miastem. Komendant Kantonu wysłał 2000 żołnierzy dla odebrania tego ważnego fortu. Żołnierze ci są wyszkoleni przez oficerów niemieckich i rosyjskich. O przebiegu tej akcyi dotychczas niema jeszcze wiadomości. Komendant Kantonu ma do dyspozycyi 70000 żołnierzy, jednakże ich wartość bojowa jest wątpliwa.

Turcya nie zgadza się na ustępstwa w sprawie patryarchy greckiego.

Konstantynopol, 6. 2 PAT. Odpowiedź turecka na protest grecki odrzuca kompetencyę trybunału haskiego rozjemczego i Ligi narodów, w sprawie wydalenia patryarchy Konstantyna. Rząd turecki oświadcza, że będzie bezwarunkowo respektował urządzenia kościoła grecko prawosławnego, jednakże obstaje przy swobodzie wykonaywania postanowień traktatu pokojowego. Wydalenie patryarchy zostało przeprowadzone tak samo formalnie, jak wydalenie kalifa.

W kołach tureckich zaznaczają, że spór o wydalenie patryarchy dałby się łatwo załagodzić, gdyby patryarcha Konstantyn podał się do dymisyi i gdyby odbyły isę nowe wybory patryarchy.

Ismet Pasza podczas wczorajszej przejażdżki przez miasto był przedmiotem wielkich manifestacyi, które jednak nie miały charakteru antygreckiego.

Nieudałe pośrednictwo Francyi

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 6. 2 (D.) Z Paryża donoszą, że dyrektor departamentu w francuskiem min. spraw zagr. Laroche podjął się pośrednictwa w sporze między Grecyą a Turcyą, jednak na pierwsze z jego strony kroki Turcya odpowiedziała odmownie.

Grecya postanowiła sprawę patryarchy greckiego przedstawić na posiedzeniu Rady Ligi narodów w dniu 10 grudnia.

* * *

Paryż, 6. 2 PAT. Jak donosi Petit Parisien, ze strony tureckiej zdaje się nie okazują chęci odstąpienia za radą Francyi od zamiaru wydalenia pozostałych duchownych greckich.

Nowa faza zatargu z Gdańskiem.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 6. 2. Sin. Dziś przybył do Warszawy generalny komisarz Rzeczypospolitej w Gdańsku, p. Strassburger i był przyjęty na posłuchaniu u min. Skrzyńskiego, poczem był na konferencyi u prezydenta Rzeczypospolitej i na posiedzeniu komitetu politycznego Rady ministrów.

Przybycie p. Strassburgera do Warszawy stoi w związku z niesłychanem orzeczeniem p. Mac Donella, wysokiego komisarza Ligi narodów w Gdańsku, które brzmi, że poczta polska w Gdańsku przeznaczona jest wyłącznie dla korespondencyi urzędów polskich w Gdańsku i nie ma prawa utrzymywać urzędów pocztowych poza centralnym urzędem na placu Heveljusza.

Przeciwko temu orzeczeniu wniosła Polska protest do Rady Ligi narodów, który na najbliższem posiedzeniu Rady będzie rozpatrywany.

Zjazd wojewódzki „Piasta" w Krakowie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 6 2. Sin. W tę niedzielę odbędzie się w Krakowie zjazd wojewódzki P. S. L. „Piasta". Na zjazd wybierają się liczni posłowie Piasta z prezesem Witosem na czele. Na bankiecie wygłosi pos. Witos wielką polityczną, oczekiwaną z zaciekawieniem w tutejszych sferach politycznych ze względu na ostatnie wydarzenia na terenie sejmowym.

P. Zapała nie zostanie wojewodą stanisławowskim

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 6. 2 Sin. Generał Olszewski został zwolniony ze stanowiska wojewody wołyńskiego i równocześnie zamianowany został dotychczasowy starosta chełmski p. Aleks. Dębski wojewodą wołyńskim.

Natomiast nominacya p. Zapały na wojewodę stanisławowskiego, aczkolwiek już podpisana, nie została opublikowana ze względu na rewelacye o p. Zapale, jakie pokazały się w prasie.

P. Zapała zjawił się dziś u min. spraw wewnętrznych Ratajskiego, któremu oświadczył, że wszczął kroki sądowe przeciw szkalującym go przeciwnikom politycznym.

Czwarty dzień procesu przeciw zamachowcom w Warszawie.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 6. 2 Sin. W czwartym dniu rozprawy przeciw sprawcom zamachu na uniwersytet w Warszawie oświadczył oskarżony Maśliński, że nic nie miał wspólnego ze swoimi towarzyszami z ławy oskarżonych, a Bagińskiego i Wieczorkiewicza znał z PPS i z POW. W krytycznym czasie spędził wieczór u krewnych.

Obrona stawia wniosek na przesłuchanie w charakterze świadków pos. Prgaera i Kozickiego, którzy jako członkowie komisyi sejmowej dla zbadania spraw tajnych organizacyi zajmowali się tą sprawą zamachu na uniwersytet warszawski i mogliby oświetlić lepiej rolę świadka dowodowego Cechnowskiego, na którego zeznaniach obecny akt oskarżenia przeważnie się opiera.

Po sprzeciwie prokuratora trybunał odrzucił wnioski obrony.

Proces Stanisławy Umińskiej w Paryżu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 6. 2 Sin. Jutro rozpocznie się przed sądem przysięgłych w Paryżu proces Władysławy Umińskiej, oskarżonej o zabicie literata Żynowskiego. Oskarżoną broni adwokat Robert, członek akademii i adwokat polski Rudenko. Publiczność oczekuje z wielkiem zainteresowaniem procesu, który należeć będzie niewątpliwie do najgłośniejszych w ostatnim czasie.

W Paryżu spodziewają się, że prokurator nie wystąpi z wnioskiem o karę śmierci, chociaż kodeks francuski nie przewiduje w danym wypadku okoliczności łagodzących.

Curiosa prasowe.

(Kto jest syonistą? — Syon prawdziwy a żydowskie posłannictwo. — Czy możliwa: replika urzędowa?)

Kraków, 7 lutego.

Gdybym był w największym kłopocie, by znaleść jakiś materyał do swych „curiosów", tobym zachował sobie artykuł p. Józefa Jankowskiego, zamieszczony w onegdajszym „Dniu Polskim". Pan ten, tłumacz „Wielkich Wtajemniczonych" Szur'ego, mistyk i marzyciel — okazał się zachłannym wprost — syonistą. Idzie w swym zaborczym aktywizmie tak daleko, że odmawia syonistom prawa do tego tytułu, bo syoniści to materyaliści, gdyż dążą do odrodzenia fizycznego narodu żydowskiego, podczas gdy prawdziwy Syon — to Syon ducha, całą ludzkość obejmujący.

Ale pospieszyłem się w polemice i pominąłem część sprawozdawczą. Otóż naprawiając swój błąd informuję, że p. Jankowski rozpisał się szeroko i długo o nowem czasopiśmie żydowskiem, wychodzącem we Francyi „La Revue Juive", którego głównymi współpracownikami są Albert Einstein, Freud, Weizman i Brandes. Między innemi zdając sprawę z przedmowy redakcyi cytuje p. Jankowski taki ustęp:

„Nie z woli, nie z intencyi, nie — jako wynik ideologii. Ale samorzutnie międzynarodowość cielesna".

Jestem przekonany, że musiała tu zajść jakaś fatalna pomyłka w tłumaczeniu tekstu, nie mam oryginału pod ręką, dlatego wypowiadam to swoje przypuszczenie bardzo ostrożnie. Ale ta „międzynarodowość cielesna" jest takim absurdem, że nie można nawet przypuszczać, by ktoś coś podobnego napisał.

Rozumie się, że ten absurd, który jest tylko — jak przypuszczam — wynikiem kiepskiego tłumaczenia oryginału, posłużył p. Jankowskiemu do snucia oryginalnych teoryi na temat prawdziwego oblicza powszechności ludzkiej. Nie dziwimy się też, że dochodzi do takiej konkluzyi:

„Tak więc, Syonizm żydowski nie może się niczem przysłużyć ludzkości, choć może się przysłużyć Żydom, przez osiągnięcie widzialnej narodowości (ciała), do zrozumienia niewidzialnej powszechności (ducha), czyli Nowego Syonu, Chrześcijaństwa... To zdaje się być piecza Opatrzności, dla przywrócenia, wedle zapowiedzi, Izraela. Aby wszyscy byli jednem w powszechności ducha — nie ciała. Powszechność ciała, hasło międzynarodowe, to absurd!"

I tu możemy zawołać: Stopp! Gdyby bowiem nawet syonizm tylko się przysłużył Żydom, to już eo ipso przysłuża się ludzkości! Ludzkość bowiem nie jest żadną abstrakcyą, mitem, jakąś upiorną kakofonią, tylko żywą i konkretną rzeczywistością, do której dochodzi się poprzez zdrowe, pojedyńcze organizmy narodowe; jest symfonią, na którą składają się częściowe melodye.

Nie przeszkadzajmy jednak autorowi i udzielmy mu dalej głosu. Otóż p. Jankowski odmawia nam Żydom prawa do przypisywania sobie jakiejś specyalnej misyi dziejowej, pisząc:

„Wtedy nastąpi powrót gromadny, gorliwy, nie z interesu, lecz z najgłębszego przeświadczenia rozumu, Izraela do prawd absolutnych ducha. I wtedy w zespole całym chrześcijańskim naród żydowski będzie mógł spełnić piękne swe posłannictwo, według zapowiedzi św. Pawła, przywrócenia ostatków Izraela—nie do ich Izraela lecz do odrzuconego przez nich Mesyasza. To jest jedyne posłannictwo Żydów i jedyne zarazem rozwiązanie bolącej sprawy żydowskiej".

Żydostwo w teoryi — i w praktyce — jest tem pochyłem drzewem, na które skacze pierwsza lepsza koza. Ileż to przedziwnych, często wzajemnie się wykluczających misyi dziejowych wkładano już na nasze barki. A żydostwo chce być przedewszystkiem sobą i nie pozwala nikomu sobą dyrygować. Nie uznając więc tej ostatecznej prawdy, która przyświeca p. Jankowskiemu, pójdzie żydostwo dalej swoją drogą, nie reagując nawet wcale na to nowe „posłannictwo".

Gdy jednak p. Jankowski porzuca grunt otchłannej swej mistyki, stając twardą nogą na ziemi i dotykając problemów dnia już się potyka, już powinien się przyznać do kiepskiej bardzo oryentacyi. Oto „La Revue Juive" omawiając położenie ludności żydowskiej w Polsce, do takiej dochodzi konkluzyi:

„Żadna zmiana ważna nie zaszła w stanowisku, zajętem przez rząd polski co do sprawy praw mniejszości żydowskiej. Prawodawstwo carskie przeciw Żydom nie jest jeszcze formalnie skasowane: trudności liczne są czynione dziesiątkom tysięcy izraelitów w uznaniu ich praw obywatelskich. Szkoły żydowskie, wbrew zawarowaniom formalnym traktatu o mniejszościach nie otrzymują żadnego subsydyum rządowego; dostęp studentów na uniwersytety praktycznie jest hamowany".

Uwagi te zamyka p. Jankowski następującym komentarzem:

„Rzecz ta wymagałaby publicznej repliki urzędowej".

Ciekawym bardzo, jakby ta replika miała wyglądać? Czy prawodawstwo carskie zostało zniesione? Czy szkolnictwo żydowskie korzysta z opieki i funduszów państwowych? Jaka więc może być „replika urzędowa?"

Asch.

W pogoni za złodziejem.

Przej. „Prasa" Kraków.

Łapać złodzieja! Skradł mi największy skarb — likier Fraenkla!

Wzrost emigracyi elementów chalucowych do Palestyny

Emigracya z października i listopada ub. roku składała się w przeważnej części z elementów drobnomieszczańskich, które przybyły do kraju z mniej lub bardziej znacznymi środkami pieniężnymi celem osiedlenia się w Palestynie. W grudniu natomiast znaczną część imigrantów stanowią chalucim i chalucot. Wedle oficyalnego sprawozdania przybyło w przeciągu grudnia 1665 imigrantów. Większość stanowią robotnicy rolni i przemysłowi. Liczba imigrantów, którzy przybyli z własnymi środkami wynosi 705 — 275 mężczyzn, 203 kobiet i 227 dzieci. Wśród przybyłych było 38 chrześcijan i 9 muzułmanów. 24 imigrantom nieodpowiadającym ustawie o imigracyi nie pozwolono wylądować. W tymsamym miesiącu wylądowało w portach palestyńskich 6,0?? turystów a powróciło z zagranicy 1290 osób. Z tego więcej niż połowa Żydów. 143 Żydów, 28 chrześcijan i 3 muzułmanów, którzy przybyli do Palestyny jako turyści otrzymali w tym miesiącu pozwolenie stałego osiedlenia się w kraju.

Wydatki Keren Hajessod na rzecz emigracyi do Palestyny

Ze względu na wzrost żydowskiej emigracyi do Palestyny, która od czerwca br. dochodzi a nawet przekracza liczbę 2000 osób miesięcznie, okazało się koniecznem powiększenie wydatków na rzecz emigracyi. I tak w grudniu wydatki wynosiły do 5.798 funtów to znaczy o 3000 funtów więcej, niż uchwalony budżet. W pierwszych trzech miesiącach wzmożonej emigracyi wydał departament emigracyjny 11.210 funtów, to znaczy

KRAKOWSKA GALERYA

osób, które wystąpiły ze społeczności żydowskiej w latach 1908—1924

4) **Zestawił Z. M.**

ROK 1911 — 21 OSÓB.

Natalia Freudenson ur. 1889 w Warszawie, córka Dawida i Anny z Góranowskich, słuchaczka filozofii.

Rozalia Freytag, ur. 1875 w Głogoczowie pow Myślenice, córka Jakóba i Anny z Neigerów, właścicielka sklepu galanteryjnego.

Chaim Friedhaber, ur. 1883 w Rożnowie pow. Nowy Sącz, syn Pessel Friedhaber, doróżkarz.

Dawid Glücksman, ur. 1887 w Barwałdzie, pow. Wadowice, syn Markusa i Racheli z Neufeldów, kelner.

Cyrla Gumplowicz, ur. 1868 w Płocku, córka Abrahama Gelda i Rysi Beili z Szewych, żona literata.

Maks Hofer, ur. 1877 we Wiedniu, syn Ignacego i Jetty z Schönów, komik Orfeum, zam. ul. Zielona 17.

Leon Holiczer, ur. 1884 w Warszawie, syn Maksymiliana i Cecylii z Kaufmanów, oficyał kolei państw.

Władysław Kaliszer, ur. 1887, w Krakowie, inżynier, zam. w Wiedniu (bez bliższych danych).

Teodor Kräutler, ur. 1851 w Krakowie, syn.

Zofia Krätler, ur. 1893 w Krakowie, córka Teodora i Bronisławy z Nizessteinów, uczennica gimnazyum.

Dr. August Loria, ur. 1870 w Krakowie, zam w Nowym Targu (bez bliższych danych).

Rebeka Menschel, ur. 1894 w Rzepińcach, pow. Buczacz, córka Nechy Jenty Menschel, bez zajęcia, zam. w klasztorze SS. Felicyanek.

Zygmunt Marceli Merdinger, ur. 1890 w Oświęcimiu, syn Karola i Anny z Schlifków, absolwent Akademii eksportowej.

Wanda Neufeld, ur. 1885 w Częstochowie, córka Maurycego Józefa i Klary z Zaksów, pianistka.

Julian Rosenberg, ur. 1882 w Kermark (Węgry), syn Ignacego i Leontyny z Messingów, chemik.

Rudolf Rosenbach, ur. 1876 w Krakowie, syn Michała i Róży z Süsserów, elektrotechnik.

Dr Fryderyk Schulhof, ur. 1883 w Krakowie, zamieszkały w Hohenau, fabryka cukru (bez bliższych danych).

Perla Tatarska, ur. 1889 w Ostrzynie, gub. wileńska, córka Josla i Hindy Lei z Musafów, bez zawodu, zam. w klasztorze Felicyanek.

Józefina Taub, ur. 1890 w Kis Körös (Węgry) córka Szymona i Fany z Horników, urzędniczka prywatna.

Abraham Isser Theman, ur. 1885 w Dobczycach, pow. Wieliczka, syn Lipe Kaufera i Chany Rachel Theman (małż. rytualne), robotnik.

Augusta Viertel, ur. 1869 w Krakowie, para-

H. D. NOMBERG.

Wrażenia z Argentyny.

6 (Ciąg dalszy).

Ale przyszła wielka wojna, a świat został przecięty na dwoje. Rozpłynęła się gdzieś nadzieja bliskiego powrotu do kraju, a wewnętrzny głos teraz dopiero przypominał słowa starego proroka:

„budujcie domy, zakładajcie winnice".

Wtenczas dopiero zaczęło żydostwo tutejsze życie swe organizować już na stałych podstawach. Jak już wspomniałem, ma Buenos Ajres wprawdzie młode, ale bardzo sympatyczne i piękne życie ludowe. Dwie codzienne żydowskie gazety, tygodniki, żydowski teatr, kilka bibliotek, organizacye robotnicze, związki i stowarzyszenia, bądź to pobożne, bądź też filantropijne lub radykalne.

Przeciętny poziom kulturalny jest tu znacznie wyższy, niż był u pierwszych emigrantów do Ameryki północnej. Pierwsza emigracya bowiem do Nowego Jorku lub Chicago rekrutowała się bowiem z ludzi, którzy nie mieli za sobą jakby to powiedzieć żadnej przeszłości. Robotnicy nie należeli do organizacyi, ani też nie istniała żydowska literatura lub też żydowska prasa. Emigrant do Argentyny należy już do późniejszego pokolenia. Tam w domu otrzymał pewne jakieś wykształcenie, należało się bądź to do jakiejś organizacyi politycznej, albo do jakiejś biblioteki. Żydowska masa kulturalnie się więc podniosła, a wyższy ten poziom kultury wyczuwamy prawie na każdym kroku, gdy obserwujemy życie ludowe.

o 4.000 więcej, niż przeznaczono w budżecie. Zwiększenie wydatków nastąpiło na skutek przybycia robotników, których trzeba było sprowadzić dla prac zimowych do kolonii, w szczególności zaś do plantacyi tytoniowych. Największa ilość tych robotników przybyła w grudniu.

„Nahalal" wolny od długów

Centrala ŻFN w Jerozolimie donosi, że ostatnio nastąpiła spłata ostatniego długu za kompleks ziemi Nahalal (18.000 dunamów) ziemia ta jest wolna od długów. Jak wiadomo zakupił Fundusz Narodowy dwa olbrzymie kompleksy ziemi w Emek (Nahalal i Nuris) pod tym warunkiem, że pieniądze za nie należy spłacić w przeciągu 6-ciu lat. Kompleks Nahalal jest więc już całkowicie zapłacony i wolny od długów poza 30.000 dunamów ziemi, graniczącymi z tymsamym kompleksem, które Żydowski Fundusz Narodowy niedawno nabył.

Ze sportu.

Ubiegłe dwa święta nie zaznaczają wprawdzie wybitnych spotkań, wykazują jednak nader ciekawe wyniki zawodów footballowych we wszystkich prawie większych centrach.

Na pierwszy plan wysuwają się spotkania Slavii i D. F. C. w Niemczech. Slavia natrafiła w mistrzu Niemiec Nürnberger F. C. na równorzędnego przeciwnika i tylko dzięki precyzyjnemu strzałowi Vanika uzyskała nieznaczne zwycięstwo 1:0.

D. F. C. nie miał wiele szczęścia w zawodach z Wackerem w Monachium i uległ mu 3:1. Drugim przeciwnikiem D. F. C. był T. V. München, którego pokonał 5:2.

We Wiedniu wiele niespodzianek. Zimowy puhar zdobywa W. A. C., rewanżując się Admirze za sromotną klęskę w mistrzostwie wynikiem 6:1 i uzyskując remis w spotkaniu ze Simmeringiem. Vienna bije również wysokocyfrowo, bo 6:1 Simmering, lecz ulega nazajutrz Admirze 4:1.

Amatorzy wygrywają po ciężkiej walce z Wackerem 3:1. Slovan gra nierostrzygnięcie 2:2 z Rudolfshüglem, przyczem dochodzi do poważnych wykroczeń, skutkiem nieudolności sędziego Prägera.

Berneńska Mor. Slavia dostaje wysoką odprawę od Sportklubu 5:0.

W Budapeszcie jeszcze zastój. Zaledwie kilka klubów pierwszoklasowych rozpoczęło sezon wiosenny. Ujpesti, który będzie prawdopodobnie gościł i u nas, bije znany u nas Vasas 7:0, F. T. C., w którym spotykamy znowu Nikolsburgera, z Blue Star z Berna, gra ze swoją rezerwą 4:0.

W Czechach jedynie match Sparta—Vrsovice wzbudził wielkie zainteresowanie. Vrsovice należy obecnie do najlepszych praskich klubów i jest groźnym przeciwnikiem dla najsilniejszego zespołu. To też wszelkie imprezy Vrsovic są do ostatniej chwili niepewne w wyniku. I znowu ubiegłej niedzieli dali temu dowód w remisowem spotkaniu ze Spartą, której dopiero w ostatniej minucie udało się wyrównać. Viktorya Žižkov—Liben 4:0. Cechie Karlin—Meteor VIII 4:3.

* * *

Kluby krakowskie kończą już ustalanie terminarza spotkań tegorocznych. Kraków będzie miał możność oglądania najlepszych zespołów europejskich. Jak nas informują, oprócz znanych już u nas najlepszych drużyn austryackich, węgierskich i czeskich, zaangażowane zostały kluby włoskie, francuskie, a pertraktacye z Anglikami wchodzą w fazę urzeczywistnienia.

Również najlepsze zespoły krajowe będą w ciągu miesięcy letnich w Krakowie. Pogoń lwowska rozegra w czerwcu zawody z Cracovią i Makkabi, które w maju spotkają się z nią we Lwowie. Czarni lwowscy zaprosili krak. Makkabi do Lwowa, chcąc w ten sposób nawiązać zerwane przed kilku laty stosunki sportowe. Hasmonea lwowska, zasilona znowu kilkoma dobrymi graczami, będzie w Krakowie 13 i 14 czerwca przeciwnikiem Makkabi. Warszawska Polonia zjeżdża w kwietniu na dwa spotkania do Krakowa. Wisła krak. ma zamiar wystąpić równocześnie z dwoma drużynami. Jedna ma grać mistrzostwa, druga za podróżować po Polsce i zdobywać finanse, ponieważ spotkania Wisły, z powodu przewidywanej słabej frekwencyi na tychże, będą przynosiły deficyty. Podobno jednak kluby poważniejsze odmówiły przyjmowania u siebie tego drugiego garnituru i unieważniły zawarte już umowy.— Jutrzenka przygotowuje podobno sezon swój ze szczególnem uwzględnieniem imprez jubileuszowych. Vrsovice, z Pragi, został zaangażowany na dwa matche przez Makkabi.

bije tutaj znacznie słabszym tętnem. Tak zawodowe jakoteż kulturalne organizacye są już na pierwszy rzut oka ubogie i trochę anemiczne, brak tu tego rozpędu i impulsu, którym rasa anglosaska przepaja wszystkie dziedziny życia.

Zamiast whisky pije się tutaj kawę. A sport nie jest tutaj tak rozpowszechniony, natomiast bardzo popularną jest loterya oraz wyścigi konne, które pochłaniają nieraz całe majątki.

A ta namiętność gry jest tu prawdziwem nieszczęściem, niszczy i rujnuje całe życie. Każdy zaoszczędzony grosz nie wędruje tu jak we wszystkich innych krajach do kas oszczędności, lecz przemienia się w tej chwili na bilet loteryjny. Codziennie prawie gra tu jakaś loterya, a setki tysięcy ludzi oczekuje namiętnie („grandy" wielkiej wygranej). Głodujе się, pozwala się żonom i dzieciom głodować, byleby tylko móc grać. Doprawdy ten demon gry jest większą klątwą, niż gdzieindziej alkohol.

Buenos- Ajres wybudował człowiek południowy dla którego „plasa" (ogród miejski, skwer) zastępuje dom, a niebo jest dachem. Życie całe rozgrywa się wyłącznie na ulicach miasta, po kawiarniach, a do domu przychodzi się tylko nocować, lub też, by znaleść ochronę przed potężną ulewą, którą bardzo często niebo południowe zsyła dla swoich mieszkańców.

Cierpi na tem bardzo życie rodzinne, rzadko bowiem ktoś ma przyjemne i miłe urządzone mieszkanie, a najdotkliwiej odczuwają to Żydzi.

Hiszpan przywiózł tu ze sobą swój system budowania domów. Wchodzi się do czworokątnej piętrowej jakiejś skrzyni bez dachu nad głową jest to rodzaj wybrukowanego podwórza a punkt zborny dla wszystkich. Tu przepędza się cały dzień, gdyż pokoiki są małe, wąskie, bez światła dziennego, bez okien o wątłych ściankach, które oddzielają jedną klatkę od drugiej. W takim oto domu mieszka 6—7 rodzin, drzwi wszystkich mieszkań wychodzą na podwórze, wszystko jest na widoku wszystkich, w tej chwili rozeznasz kto co gotuje... tu się kocha, tu się mąż kłóci ze swoją żoną i w ten sposób chowa się dzieci — wszystko odgrywa się przed oczyma wszyst kich.

Nie jest to nasz dom z tą swoją cichą rodzinną atmosferą. Nie dziwota więc, że mąż przepędza większą część dnia na ulicy, w kawiarni, na zgromadzeniach, biedna tylko żona musi siedzieć albo w ciasnym swym pokoiku lub też razem ze wszystkiemi w dziedzińcu.

Kobieta bowiem w Argentynie nie posiada żadnej wolności. Młoda kobieta a tembardziej dziewczyna nie powinna się sama pokazać na ulicy a spacer z chłopcem jest prawdziwą kompromitacyą, ba do kawiarni także nie może przychodzić. C. d. n.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO
Sobota: „Śpiewak własnej niedoli".

BAGATELA
Sobota: pop. „Jedynaczka króla czekolady"; wieczór „Ninetka".

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI"
Sobota: pop. „Hrabina Marica"; wiecz. „Bachantka".

TEATR ŻYDOWSKI
Sobota: „Gdzie są moje dzieci".
Niedziela: „Cypke Fajer".

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Dzwonnik z Notre—Dame". Dramat w 2 seryach i 12 aktach wraz z zakończeniem w jednym programie, wg powieści W. Hugo.

UCIECHA: „Most westchnień". Dramat erotyczny w 11 aktach. W roli głównej L. Albertini.

WANDA: „Za jedną noc" (Pod flagą proroka). Dramat w 7 aktach.

SZTUKA: „Tydzień miłości". Amerykański dramat senzacyjny w 8 aktach.

REDUTA: „Czy kobieta jest wierną" (Upojenie) z Lucy Doraine. Jako dodatek 6-aktowa wielka komedya z E. Glessner.

KRONIKA.

Kraków, 7 lutego.

„Crossword-puzzle“

Podana we wczorajszym numerze naszym pierwsza „łamigłówka skrzyżowania“ wywołała tak wielkie zainteresowanie, że już wczoraj otrzymaliśmy szereg rozwiązań, nota bene przeważnie błędnych.

Już w numerze wtorkowym z datą środową podamy Czytelnikom naszym drugą „łamigłówkę“, trudniejszą od pierwszej.

* * *

W jutrzejszym numerze zamieścimy obszerniejszy dział z literatury hebrajskiej.

„Hajom“

Z radością konstatujemy, iż wznowiony dziennik hebrajski „Hajom“ cieszy się rosnącą z każdym dniem sympatyą i poczytnością, dzięki znakomitemu zespołowi współpracowników i działowi informacyjnemu. Ostatni numer piątkowy zawiera jak zwykle bogatą treść literacką, na którą składają się artykuły posła Thona, Czernichowskiego, Schoffmana, Kahana, Wolfowskiego itd.

Prof. Dr. M. Berkowiczowi

Kochanemu druhowi młodości, wysoce cenionemu przyjacielowi składam w dniu Jego 60-letniego jubileuszu serdeczne życzenia dalszej owocnej pracy w zdrowiu i młodzieńczem usposobieniu i zapale.

Dr. Ozyasz Thon.

———o-o———

— **ODCZYT ZNANEGO PALESTYŃCZYKA.** Jak się dowiadujemy przybędzie wkrótce do Krakowa znany kierownik ruchu szomrowego w naszej dzielnicy i obecny przewodniczący „Światowego związku młodzieży żydowskiej“ p. Meir Jaar z Palestyny. M. Jaar wygłosi odczyt n. t. „Cele i zadania żyd. ruchu młodzieży“. (Na marginesie dotychczasowych prób w Erec Izrael). Prelekcya Jaara, przebywającego stale w Palestynie, a znanego w szerokich kołach młodzieży żydowskiej, jako przywódcę ruchu młodzieży, wzbudziła tak wśród młodzieży, jakoteż wśród starszego społeczeństwa zrozumiałe zainteresowanie.

— **OSOBISTE.** Szef bezpieczeństwa publicznego w województwie krakowskiem, radca Rudolf Krupiński otrzymał z powodu choroby 3-miesięczny urlop. Funkcye naczelnika wydziału bezpieczeństwa powierzył p. wojewoda radcy Romanowi Skarbkowi.

— **PRACE PRZYGOTOWAWCZE** do kiermaszu dla dzieci, który odbędzie się z okazji Chamischa Asar B'szwat w niedzielę, 8 bm. o godzinie 3 popołudniu w sali Tow. Technicznego są już na ukończeniu. Bardzo efektownie zapowiada się specyalnie strona dekoratywna. Tańce oryentalne, żywy obraz układu prof. Schönberga, popis gimnastyczny prowadzony przez prof. Teppera i część muzykalna układu prof. Flechnera budzą ogólne zainteresowanie. Clou zabawy będzie rozdział owoców palestyńskich między milusińskich.

— **WIEC LOKATORÓW** dzielnic VII, VIII i XXII odbędzie się staraniem komitetu organizacyjnego zrzeszenia lokatorów w niedzielę dnia 8 bm. o godzinie 11 przedpołudniem w sali kina „Warszawa“ przy ul. Stradom 15.

Na porządku dziennym: Sprawa projektu nałożenia nowej daniny na mieszkania i lokale sklepowe, oraz sprawa rozbudowy miasta i baraków dla eksmitowanych. Referować będą pp. dr Feuerstein, Friedberg i Fischer.

— **NORMY SZYBKOSCI JAZDY SAMOCHODAMI.** Magistrat krakowski ustanowił następujące normy szybkości jazdy samochodów i motocykli w obrębie m. Krakowa w dzielnicach poza śródmieściem; na ulicach odpowiednio szerokich wolno jechać z szybkością nie większą niż 20 km na godzinę, a pojazdem ciężarowym najwyżej z szybkością 10 km. W śródmieściu w obrębie ulic i placów zamkniętych pierścieniem plant szybkość samochodów osobowych nie może przekraczać 10 km, zaś ciężarowych 6 km na godzinę; przejazd wozów ciężarowych pewnymi ulicami jest wogóle wzbroniony. Niezależnie od tego w całem mieście podczas błota szybkość jazdy wszelkich wozów motorowych nie może przekraczać 10 km na godzinę, zaś na skrzyżowaniu dróg i ostrych skrętach, poczas mgły itd. może wynosić najwyżej 6 km na godzinę.

— **CENY TARGOWE** w dniu wczorajszym były następujące: Nabiał: 1 litr mleka zbieranego 25—30 gr, niezbieranego 35—40 gr, śmietany słodkiej 50—70 gr, kwaśnej 1.40—2 zł, 1 kg masła 4—4.50 zł, sera 80 gr do 1 zł, kopa jaj 6.30—7 zł, sztuka 10—12 gr. Drób: kura 4—6 zł, kaczka 4—7 zł, gęś 8—12 zł, indyk 12—15 zł. Jarzyny: 1 kg ziemniaków 13—14 gr, buraków 16—18 gr, cebuli 55—60 gr, kapusty 40—50 gr, chrzanu 1.80—2 zł, kalafior 60 gr do 2 zł, Owoce: 1 kg. jabłek krajowych 60 gr do 1 zł, zagranicznych 1.40—2 zł, gruszek krajowych 1—1.80 zł.

— **WŁAMANIE NA STRYCH.** W nocy z 4 na 5 bm. skradli nieznani sprawcy na szkodę Mesikora przy ul. Bożego Piała l. 12 ze strychu większą ilość bielizny nieustalonej dotychczas wartości.

— **KRADZIEŻ KIESZONKOWA NA DWORCU.** Abraham Berglas z Bochni doniósł, że dnia 5 bm. skradziono mu na tutejszym dworcu kolejowym z kieszeni portfel z kwotą 84 zł 10 dolarów i wekslem na 520 zł z podpisem Henryka Strittera.

— **ARESZTOWANO** Wojciecha Lackiego z Osieka pow. Biała za kradzież kieszonkową 50 zł. popełnioną w pociągu na szkodę lekarza Dra Adamika ze Lwowa.

— **WYPADEK PRZY PRACY.** W fabryce Zieleniewskiego spadł wózek żelazny z rusztowania na pracujących robotników Andrzeja Litewkę i Stefana Maciejczyka, którzy doznali ciężkich obrażeń. Wezwany lekarz pogotowia po opatrzeniu rannych przewiózł ich do szpitala chirurgicznego.

— **POD KOŁAMI WOZU.** Wczoraj wezwano pogotowie ratunkowe na ul. Pawią, gdzie Jan Wądyga wpadł pod wóz ciężarowy i odniósł obrażenia na całem ciele. Lekarz pogotowia opatrzył ofiarę wypadku i przewiózł ją do szpitala.

Uroczysta akademia żałobna ku czci Maksa Nordaua

Onegdaj odbyła się w wielkiej sali kahału uroczysta akademia z powodu dwuletniej rocznicy śmierci jednego z najwybitniejszych przywódców ruchu syonistycznego, niezapomnianej pamięci Maksa Nordaua. Uroczyste przemówienie wygłosił adw. dr Sz. Feldblum, który wskazał w swem świetnem i głębokiem przemówieniu na dwa źródła, z jakich czerpał ruch odrodzeniowy żydostwa w ostatnim 50-leciu siły żywotne. Jedno z tych źródeł — to żydostwo wschodnie, związane z duchem narodowym silnemi węzłami tradycyi języka i wszystkich skarbów żydostwa. Wśród żydostwa wschodniego powstał ruch „Chibat Zion“, który daleki był od tendencyi politycznych, a którego celem było odrodzenie narodowe na własnej ziemi. Drugiem źródłem było żydostwo zachodnie. Żydostwo to choć prawie całkowicie zasymilowane wydało przecież wielkie jednostki, u których silne było poczucie łączności z całym narodem. Żydostwo to stworzyło wielki, zdobywający z roku na rok coraz szersze rzesze narodu ruch syoński i nadało mu formę organizacyjną. A jednym z największych i najwyszerokich horyzontach, kosmopolita, który nie znał bitniejszych przedstawicieli tego żydostwa zachodniego był dr Maks Nordau. Umysł oryginalny, twórczy, głęboki, krytyczny, wybitny filozof, człowiek o granic poszczególnych narodowości czy państw. I ten człowiek, który wobec wszystkich problemów i przejawów życia społecznego zastosowywał zawsze zasady zimnej logiki, był przecież olśniony tą wielką wizyą, jaką przedstawił Teodor Herzl narodowi żydowskiemu. I z kosmopolity staje się Nordau całem sercem oddanym pracownikiem swego narodu. Z zimnego krytyka staje się romantycznym bojownikiem idei odrodzenia żydowskiego. A przejęty tą ideą trwa w pracy swej niemal że do ostatnich lat życia.

Następnie kreśli mowca ogromne znaczenie i wpływ, jaki posiadał Maks Nordau na cały ruch syonistyczny.

Zebrana publiczność wysłuchała w skupieniu wywodów prelegenta. Poczem nastąpiła deklamacya wiersza Ch N. Bialika p. E. Dymównej. Odśpiewaniem „Hatikwy“ zakończyła się uroczystość, urządzona ku czci jednego z naszych najlepszych i największych w ostatniej dobie historyi naszej.

Krakowski włamywacz - nauczycielem w Wielkopolsce

W ostatnim czasie doprowadzony został do I. komisaryatu policji Stefan Zaleski (lat 35), rodem ze Lwowa, nauczyciel ludowy w Posługowie pow. Żmińskim w Wielkopolsce, przytrzymany za usiłowane włamanie do sklepu Kurkiewicza na Małym Rynku l. 9. Doprowadzony Zaleski legitymował się legitymacyą urzędową kuratoryum okręgu szkolnego poznańskiego, twierdząc przytem, że jest na kursie szkoły rolniczej w Krakowie i mieszka czasowo przy ul. Krowoderskiej. Przy przeprowadzaniu rewizji osobistej poprosił Zaleski, by go wprowadzono do ustępu, a gdy uczyniono zadość jego życzeniu, Zaleski przeskoczył przez mur i zniknł w ciemnościach. Zarządzone poszukiwania w kamienicy i rzeczywiście na poddaszu znaleziono ukrytego Zaleskiego, który na widok zbliżających się posterunkowych zażył cyankali i w jakiś czas potem zmarł w szpitalu św. Łazarza. Przeprowadzone przez tutejszą policyę dochodzenia co do osoby Zaleskiego ujawniły, że tenże jest znanym na bruku krakowskim włamywaczem Stefanem Piech, który podrobiwszy kilka niezbędnych do osiągnięcia posady nauczycielskiej papierów, sprawował w Wereszkach pow. Wołkowyskiego oraz w Posługowie pow. Żmińskiego funkcye nauczyciela szkół ludowych w latach 1920—1922, poczem dopuściwszy się szeregu zgwałceń dzieci szkolnych w Posługowie, zbiegł i ukrywał się aż do czasu ujęcia go.

— **MINISTERSTWO W.R. i O.P.** zarejestrowało pryw. kurs handlowy p. Leona Feinberga w Krakowie.

———o-o———

— **KOMITET PANÓW I PAŃ** przygotowujących wieczór z okazyi Chamisza Asar B'Szwat, który odbędzie się w poniedziałek 9 bm. o godz. 8 wiecz. komunikuje, że poza programem muzykalno wokalnym będzie jeszcze na tym wieczorze cały szereg niespodzianek. Komitet rozporządza ponadto dostateczną ilością owoców palestyńskich, które wczoraj nadeszły do Krakowa.

———o-o———

— **„TARBUT“.** Dziś odczyt p. Kopelowicza n. t. „Ibn Gabirot“ (C. D.) Początek o ½8 wieczór.

———o-o———

— **KLUB „TEL-AWIW“,** Stradom 13 zawiadamia, iż dziś w sobotę 7 bm. odbędzie się odczyt WP. Radcy Rafała Pfeffera na temat: „Kryzys w handlu a bierność kupiectwa“. Początek o godz. 7-ej wiecz.

———o-o———

———o-o———

— TRADYCYJNY BAL MASKOWY. W pięknie udekorowanych salach Starego Teatru urządza w dn. 24 bm. towarzystwo urzędników magistratu „Tradycyjny bal maskowy“. Wobec tego, że bal ten przypada na ostatni dzień karnawału, zostanie z grona jego uczestników wybrany sąd doraźny, dla ostatecznego rozstrzygnięcia, którym z pięknych pań i maseczek przyznać należy miano królowych tegorocznego karnawału. Szczęśliwe wybranki otrzymają kosztowne upominki w złocie. Pozatem oczekują wszystkich uczestników dawno niewidziane atrakcye, między innemi opad śniegu z (cukru)), serpentyny, radio, nieustająca muzyka, balony i tp. Zaproszenia rozpocznie komitet wysyłać w najbliższych dniach, adresy można zgłaszać w biurze sekretaryatu prezydyalnego w magistracie, gdzie również wydawać się będzie od 20 bm. zaproszenia imienne.

DZIŚ REDUTA BAGATELI.

Dzisiaj o godz. 11-ej wiecz. sale Starego Teatru zapełnią się doborową publicznością na reducie Bagateli, która urozmaiconą będzie całym szeregiem atrakcyi i niespodzianek. Między innemi dokonane będą zdjęcia kinowe uczestników reduty, które następnie wyświetlone zostaną w kinach krakowskich. Loterya obfituje w cenne fanty. Co drugi los wygrywa. Do tańca przygrywać będą dwie orkiestry bez przerwy, prócz tego umilać będzie czas orkiestra mandolinistów. Bilety do nabycia w kancelaryi Bagateli od 11—1-ej przedpołudniem, popołudniu zaś przy kasie Starego Teatru. Stroje balowe, kostyum albo też domino.

—o-o—

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj po raz 6-ty „Śpiewak własnej niedoli“. Jutro popołudniu po cenach zniżonych „Miód kasztelański“, wieczorem zaś jeszcze jedno powtórzenie „Idyoty“.

— Z BAGATELI. Wesoła „Ninetka“ graną będzie dzisiaj w sobotę 7 bm. o godz. 8 wiecz. Następnie zaś przedstawienie „Ninetki“ w poniedz. wiecz. W niedzielę powraca na afisz „Kocioł wiedźmy. W sobotę o godz. 4 pop. „Jedynaczka króla czekolady“.

— IGNACY FRIEDMAN przybywa po świeżych tryumfach koncertowych z zagranicy do Krakowa specyalnie na uroczystość Chopinowską, która odbędzie się dziś, tj. w sobotę, 7 bm. o godz. 7½ wieczór w St. Teatrze i wykona program, złożony wyłącznie z poematów Chopina. Prelekcyę o twórczości Chopina wygłosi dr Józef Reiss.

—o-o—

— ŻYD. UNIWERSYTET LUDOWY. Dziś o 4 pop. wykład dra O. Herschdörfera na temat:

„Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach“

Lokal: Stradom, 15. — Wstęp wolny.

Dział szachowy Nowego Dziennika

pod redakcyą M. Chwojnika.

ZADANIE Nr. 2.

Ułożył Anderson.

Białe: Kc7, De7, Wa3, Wb1, Lb3. (5 fig.).
Czarne: Kb5, Wg3, Lh7, Pc6, c3, f7 (6 fig.).

Mat w dwóch posunięciach.

KOŃCOWKA Nr. 2.

Ułożył Rinck.

Białe: Kd3, Lb3, c2, d4, e6 (5 fig.).
Czarne: Kc6, La8, Pd6, d7, e7, g3, (6 fig.).

Białe zaczynają i wygrywają.

PARTYA NR. 2.

grana w Białymstoku dnia 9 stycznia 1925 r.

Regedziński Białe	Cukiermann Czarne
1. d2 — d4	d7 — d5
2. S g1 — f3	c7 — c5
3. e2 — e3	S g8 — f6
4. S b1 — d2	e7 — e6
5. b2 — b3	S b8 — c6
6. L c1 — b2	c5 × d4
7. e3 × d4	L f8 — d6
8. a2 — a3	0 — 0
9. L f1 — d3	S f6 — h5
10. g2 — g3	f7 — f5
11. 0 — 0	[illegible]
12. c2 — c4	L c8 — d7
13. W f1 — e1	W a8 — c8
14. b3 — b4!	S f6 — e4? (1)
15. D d1 — b3	S e4 — d2 (2)
16. S f3 × d2	S c6 — e7
17. c4 × d5	e6 — d5
18. S d2 — f3	K g8 — h8
19. S f3 — e5	f5 — f4
20. L b2 — c1!	g7 — g5 (3)
21. D b3 — d1!	L d7 — f5
22. D d1 — h5	L f5 × d3
23. S e5 × d3	S e7 — g6
24. W a1 — a2	D d8 — f6 (4)
25. W a2 — e2	D f6 — f5
26. S d3 — c5!	L d6 × c5
27. d4 × c5	K h8 — g8
28. g3 — g4!	D f5 — f6
29. W e2 — e6	D f6 — d8
30. W e6 × g6+!	h7 × g6
31. D h5 × g6 +.	K g8 — h8
32. L c1 — b2+.	d5 — d4
33. W e1 — d1	W f8 — f6
34. L b2 × d4!	D d8 × d4
35. D g6 — h5 +	Poddał się

Głęboka i subtelna gra p. Regedzińskiego w tej partyi zasługuje na najwyższe uznanie. Zaznaczyć należy, iż jego przeciwnik p. Cukiermann jest jednym z najlepszych graczy w Warszawie. P. Regedziński jest teraz ogólnym faworytem w mającym się odbyć turnieju o mistrzostwo Polski.

UWAGI.

(1) Przedwcześnie. Trzeba było zagrać 14... Sc6 — e7 i dopiero po 15... Kg7 — h8 grać Sf6 — e4.

(2) Czarne są zmuszone do tej wymiany. Na 15... Sc6 — e7 białe grają 16 c4 × d5, e6 × d5 17 L d3 — e4 f5 × e4 18 W e1 × e4, wygrywając piona.

(3) Czarne chcą za wszelką cenę, utrzymać punkt f4, lepiej jednakże było nie osłabiać pozycyi króla i grać 20... f4 × g3.

(4) Na 24... W f8 —e8 nastąpiłoby 25 We1 × e8+ D d8 × e8 26 D h5 ×g5 W c8 × c1 + 27 S d3 × c1 D e8 — e1 + 28 K g1 — g2 D e1 × c1 29 D g5 — f6 + i wygrywa.

ZGON MISTRZA ANGIELSKIEGO. W Londynie zmarł przed kilku miesiącami znany mistrz angielski J. H. Blacburne w wieku 84 lat. Zmarły mistrz wystąpił na arenie międzynarodowej po raz pierwszy w 1862 r. w Londynie i w ciągu 62 l. reprezentował Anglię na turniejach międzynarodowych. Styl jego gry odznaczał się nadzwyczajną elegancyą i błyskotliwością. Jako przykład podajemy następującą małą partyę graną w seansie jednoczesnej gry Liverpoolu.

N. N. Białe	Blacburne Czarne
1. [illegible]	
2. d2 — d4	e5 × d4
3. D d1 × d4	S b8 — c6
4. D d4 — e3	g7 — g6
5. S b1 — c3	L f8 — g7
6. L c1 — d2	S g8 — e7
7. 0 — 0 — 0	0 — 0
8. f2 — f4	d7 — d5!
9. e4 × d5	S c6 — b4!
10. L f1 — c4	S b4 × d5
11. S c3 × d5	S e7 × d5
12. D e3 — f3 (1)	D d8 — f6!
13. c2 — c3	S d5 — b4
14. L c4 — b3?	Lc8 — f5
15. L b3 — c4	. . .

Pozycya po 15 posunięciu białych

15.	D f6 — a6!
16. g2 — g4	D a6 × a2!
17. L d2 — e3	L g7 × c3!

Białe się poddały.

UWAGI.

(1) Na 12 L c4 × d5 czarne po D d8 × d5 wygrywają piona g2 albo a2.

KRONIKA SZACHOWA.

BELGRAD 15 maja rozpocznie się tu mecz pomiędzy byłym mistrzem świata Dr. Em. Laskerem i championem Jugosławii Prof. Dr. Widmarem. Mecz ma się składać z 10 partyi. Cztery partye będą grane w Belgradzie, cztery w Lublanie, a dwie w Zagrzebiu. Prof. Widmar zrzekł się wszelkiego wynagrodzenia, Dr. Lasker zaś otrzyma honoraryum w wysokości 1500 dolarów.

MOSKWA. W turnieju o mistrzostwo Rosyi Sowieckiej pierwszą nagrodę zdobył znany mistrz Bogolubow, drugą nagrodę wziął Romanowski, trzecią — Bogatyrczuk, czwartą — Löwenfisch. Po turnieju na skutek wyzwania Romanowskiego odbył się mecz pomiędzy pierwszymi dwoma zwycięscami. Mecz się zakończył zwycięstwem Bogolubowa + 5 — 1 przy 6 remis.

ANTWERPIA. Mecz międzymiastowy Antwerpia — Bruksela zakończył się wynikiem + 23 — 11 dla Antwerpii.

BERNO, W tutejszym klubie szachowym Dr. Em. Lasker grał jednocześnie 36 partyi z których 24 wygrał a 12 zremisował i ani jednej nie przegrał.

ODPOWIEDZI REDAKCYI.

Ch. R. Głogów. Zadanie i końcówka do druku się nie nadają.

J. S. (Kraków). Niestety miał Pan dużo poprzedników, np. końcówka braci Platoff: B. K g3 P h2, h4 Cz: K h5 — P g5, g6, h6. Rozwiązanie 1 h2 — h3.

E. L. (Kraków). Pierwsze zadanie jest dość ładne, ale łatwe, drugie zadanie zupełnie słabe. Do umieszczenia się nie nadają.

Zwracam uwagę czytelnikom, którzy zadanie Nr. 1. rozwiązali posunięciem 1 W c5 — b5 +, że po odpowiedzi czarnych c7 — c5, Le7 nie może bić na c5, bo jest związany.

TRAFNE ROZWIĄZANIE NADESŁALI.

Zadania i końcówki Nr. 1.

Erlik (Kraków), Rubin (Kraków), Janosz (Żywiec), Karol Eisen (Kraków).

Zadania Nr. 1: Em. Leuchter (Kraków), Adolf Abraham (Kraków), Izak Grossfeld (Kraków), H. Landau (Kraków).

Rozwiązanie zadania Nr 1. Dr. Rduch'a.

1 Df6 — c6.

Rozwiązanie końcówki Nr. 1. Rinck'a.

1. Df2 — h4 + Kd4 — c3
2. Wes × c5 +! Wc7 × c5
3. Df4 — c1 + Kc3 — d4
4. Dc1 — e3 + Kd4 — e4
5. De3 — d3 + i wygrywa.

— ODPOWIEDZI REDAKCYI. Czytelnik „Nowego Dziennika“ ze Lwowa, który przesłał list do redakcyi z podpisem „a futer-Jid“, zechce we wła[...]

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Rząd zaleca gminom umiarkowanie w nakładaniu podatków

P. minister spraw wewnętrznych zwrócił się do wszystkich z wyjątkiem śląskiego pp. wojewodów oraz p. delegata rządu w Wilnie z następującym okólnikiem w sprawie poboru podatków komunalnych.

1) terminy płatności danin komunalnych ustalać należy w ten sposób, by odpowiadały zarówno warunkom życiowym, jak i gospodarczym. W szczególności należy licząc się z czasem płatników unikać poboru drobnych stosunkowo należności w kilku terminach naodwrót, tam, gdzie chodzi o znaczniejsze sumy, ściągać je w kilku kwartalnych ratach, pozostawiając oczywiście płatnikowi możność uiszczenia ich jednorazowo. Należy baczyć również aby termin płatności danin komunalnych nie zbiegał się z terminem płatności danin państwowych. Wyżej wyłożone zasady dotyczące ustalania terminów płatności nie dotyczą tych danin komunalnych, które pobierane są w formie dodatków do podatków państwowych.

2) płatnik winien być zawsze powiadomiony o terminach płatności poszczególnych danin komunalnych, a to przez podanie do publicznej wiadomości wykazu danin, co nie wyklucza jednak obowiązku zawiadomienia o terminach pałtności danin komunalnych w drodze wczesnego przesyłania nakazów płatniczych. ŁŁŁ

Powyższy okólnik mają pp. wojewodzi podać do wiadomości i zastosowania wszystkim związkom komunalnym, znajdującym się na obszarze podległych im województw.

Nad czem obradować będzie komitet celny?

Jak nas ze Związku Przemysłowców informują, dziś dnia 7 bm. odbędzie się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu zebranie komitetu celnego, na którem omawiane będą wnioski o zniesienin ulg celnych dla obuwia, kamieni mielonych, kwasu azotowego, rur wiertniczych, lin stalonych, sieci rybackich, wyrobów dzianych, bielizny, odzieży męskiej, prochów górniczych, saletry wybuchowej, dynamitu i innych materyałów wybuchowych.

Ponadto przedmiotem obrad będą wnioski o wprowadzeniu ulg celnych dla skór do wyrobu obuwia, nasienia lucerny, kwasu salicylowego, nadchloranu potasu, blach paleniskowych, obręczy do kół parowozowych, wagonowych, ram podwozi tramwajowych z blachy stalowej, kabloszynu, osi, kół, resorów, sortowników do młocarń, aparatów fotograficznych, nie wyrabianych w kraju aparatów elektrycznych, mierników elektrycznych, papieru do wyrobu papierów światłoczułych fotograficznych, przędzy bawełnianej.

Również omawiane będą wnioski co do zwiększenia ulgi celnej dla cegły szamotowej dla wielkich pieców aparatów Kofpera i koksowych.

Z giełdy krakowskiej.

Kraków, 6 lutego.

Tendencya dla akcyj słabsza, kursy przeważnie zniżkowe.

Na pogiełdziu ruch żywy; obracano Jaworznem setkami po 13.50—13.75, drobnemi 14.50—14, Gazy wschodnie 12.75—12.50, zachodnie 3.35—3.25.

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Transakcye	
	6 II.	5 II.
Polski Bank Przem. I-VIII	0·41	0·40
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	—	—
Ziemski Bank Kredyt.	0·17	—
Powszechny Bank Kred.	—	—
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	10·00	10.00
Polskie Tow. Handl.	0·41	0·40—0·42
Handl. Sp. akc. „Impex“	—	—
„Pharma“ Mag. Jawornicki“	—	0·92—0·96
Tow. han. Bracia Rolniccy	0·81	—
„Polski Glob“	—	—
Żegluga Polska	—	—
Zieleniewski I—IV	11·40—11·60	11.35—11·50
H. Cegielski, Poznań	0·70	0·70—0·71
Parowozy I—V.	0·72—0·76	0·74—0·77
„Automotor“ fabr. samoch.	—	—
„Lemiesz“ fabr. masz. roln.	—	—
Modrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia“ żel.	0·68	0·67—0·68
Zakłady amunic. „Pocisk“	0·88	—
„Górka“ fabryka cementu	16·10—16·50	17·75
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	4·55—4·75	4·60—4·65
„Tepege“ Tow. dla prz. gór.	2·05—2·07	2·12
Polska Nafta	0·65	—
„Pokucie“ Naft. Sp. akc.	0·50	—
„Oikos“ T. A.	—	—
„Strug“ Przem. drzewny I.	0·80—0·90	0·80
„Pezet“ Powsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	—	—
Fabr. przet. tł. w Trzebini	—	8,25
„Azot“ I—IV.	0·25	—
„Agrochemia“	—	—
„Krakus“ Przemysł spiryt.	0·90—0·95	1·00—1.20
Fabr. cukru w Chodorowie	5·00—5·25	5·25—5·40
Cukrownia Chybie I.	6·10—6·30	6·25—6·35
A. Piasecki	1·80—1·85	1·82—1·85
Fabr. porcel. w Ćmielowie	0·65—0·68	0·65
Elektr. w Sierszy I-IV	—	—
B. W. Niemojowski	—	—
Fabr. kapsulszy w Mysłen.	—	— —

Giełda warszaws[illegible] [illegible]ia 6 b. m. (PAT)
Cyfry w złotych. Dol. [illegible] zjedn. tranz. 5·16½
bony złote —— [illegible] ta 7·60 milionówka
—— pożyczka dolaro[illegible]
Czeki: Belgia tranz [illegible] landya tranz. 209·05
Londyn tranz. 248 [illegible] tranz. 517 — Paryż
tranz. 2510 Praga [illegible] cy tranz. 99·5
Wiedeń tranz. 7·25 [illegible] 21·67—

Giełda warszawska z dnia 6 b. m. (PAT) **Akcye.** Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków — — Bank Przemysłowy Lwów 0·42 Bank Zw. Sp Zar. Poznań 10· — Puls 0·53——— Wild ————— Cukier Warszawa 2·85 —— — Cegielski 0·73 —— Ursus 1 80 Parowozy 0·72 —— — Zawiercie 19·50 Żegluga 0·24 Polska nafta 0·64 Siła i Światło 0·44 —— Chmielów 064 Starachowice 2·15 ——— Pocisk 1·14— Zieleniewski 11.20 Żyrardów 13·10 Chodorów 510

Lwów, 6. 2 PAT. Giełda akcyj. Bank hipot. 0.62—0.63, bank przem. 0.45, browary 11—11.50. Chodorów 5.05—5.20, Chybi 6.25—6.30, Gazolina 1.75—1.70, Niemojowski 0.57—0.58, Cyklos 2.40, Parowozy 0.73, Pezet 0.26—0.29, Sole 4.20, Zieleniewski 11.90—12.10, Tohan 0.40.

Giełda wiedeńska z dnia 6 b. m. (PAT) **Dewizy.** Amsterdam 28600 Zagrzeb i Belgrad 1145 Berlin 16850 Bruksela 3649 Budapeszt 810 Bukareszt 366 Chrystiania 10840 Kopenhaga 12660 Londyn 339,00 Madryt 10130 Medyolan 2942 Nowy Jork 70935 Paryż 3830 Praga 2094 Sofia 513 Sztokholm 19570 Warszawa 13600—13700 Zurych 13690 Dolary 70460 Belgijskie 3605 bułgarskie 490 duńskie 12510 marki niemieckie 16700 angielskie 337700 francuskie 3823 holenderskie 28260 włoskie 2835 jugosłowiańskie 1171 norweskie 10710 polskie 13535—13675 rumuńskie 360 szwedzkie 18870 szwajcarskie 13560 hiszpańskie 10010 czeskie 2082 węgierskie 97.0 tureckie 36700.

Papiery lokacyjne. Austr. renta kor. 5·9 renta złotowa 6·5 losy tureckie —, Bodenkredit 240— austr. zakł. kred. 105½ Koleje austr. 441· Kolej połudn. 55·6— Alpiny 420·5 —

Zieleniewski 168 — Silesja 16· — Galicja 1440— Piersza 67· Bank Małopol. 4·8 Bank hipot. 8·7— Portland cement 346—— Nafta 165 — — Browary Lwowskie 145 — Tepege 28 ——

Zurych, 6. 2 PAT. Paryż 27.92, Londyn 24.80, Nowy Jork 5.18,2, eBlgia 26.75, Włochy 21.52, Hiszpania 74.15, Holandya 208.85, Berlin 1.23,4, Sztokholm 139.65, Oslo 79.25, Kopenhaga 92.50, Sofia 2.7 7i pół, Praga 15.30, Warszawa 100, Budapeszt 0.72, Białogród 8.37, Ateny 8.60, Konstantynopol 2.80 Bukareszt 2.70, Helsingfors 13.05, Buenos Aires 197.50. Tendencya spokojna.

Z kraju.

CZŁOWIEK, KTÓRY REGULARNIE CO MIESIĄC USIŁUJE SKOŃCZYĆ Z ŻYCIEM. W Warsawie w bramie domu przy ul. Śliskiej 29-letni Kazimierz Gołębiowski, bezdomny i bez zajęcia, targnął się na życie przez wypicie większej dozy jodyny. Pogotowie przewiozło desperata do szpitala żydowskiego na czystem. Zaznaczyć należy, że Gołębiowski usiłuje pozbawić się życia w ciągu ostatnich pięciu miesięcy po raz piąty.

MŁODZIEŻ BIAŁORUSKA. Według cyfr zebranych przez sen. Włosowa w Polsce tstudyuje obecnie 200 studentów Białorusinów, w Pradze 150, a w Mińsku 4.000. Maturzyści rodoszkowickiego gimnazyum wstąpili na uniwersytety włoskie. W czterech białoruskich gimnazyach studyuje 600 młodzieży. Znaczniejszy jej zastęp jest w polskich szkołach średnich. W polskiem gimnazyum w Mołodecznie jest 70 proc. Białornsinów, w wileńskich szkołach do 30 proc. Białorusinów prawosławnych, nie mówiąc o katolikach.

Rząd sowiecki spodziewa się rychłego uznania przez St. Zjednoczone.

Moskwa, 6. 2 PAT. United Press donosi: Na konferencyi partyjnej w Leningradzie oświadczył Zinowiew, że Francya gotowa jest przyjąć od Rosyi zapłatę jej długów po obecnym kursie franka. W ten sposób obniżyłaby się wartość w złocie pretensyi francuskich o trzy piąte. Rosya jednak nie chce zapłacić owych 700 milionów rubli w złocie, których Francya obecnie żąda.

Nie przejednane stanowisko rządu sowieckiego należy przypisać nadziejom sowietów na rychłe uznanie ich przez Amerykę.

Zinowiew mówił dalej, że uznanie to nastąpi wkrótce, albowiem Ameryka nie będzie mogła spokojnie patrze ćna bezpośredni kontakt Rosyi z Japonią. Stanowisko Ameryki jest dla sowietów bardzo ważne. Także dla Waszyngtonu muszą być ważniejszemi sprawa koncesyi rosyjskich i propagandy bolszewickiej od kwestyi uregulowania długów rosyjskich.

Ministrowie niemieccy wmieszani w skandaliczne afery finansowe

(Telefonem od naszego korespondenta)

Berlin, 6. 2 (D.) Dzisiejszy Vorwaerts donosi, że w aferze Barmatów okazało się, że trzej ministrowie obecnego gabinetu prawicowego w Niemczech Streseman, Strese i Schliessle wystosowali w swoim czasie list do Barmatów z prośbą o robienie dla nich interesów na giełdzie.

Afera Barmatów zatacza coraz szersze kręgi, wszystkie partye niemieckie zdają się być w nią wmieszane.

Granz i Haarman zostaną wkrótce straceni.

Berlin, 6. 2 PAT. Sąd wyższy odrzucił rewizyę wniesioną przez Granza. Wyrok stał się prawomocny i Granz wraz z Haarmanem będą wkrótce straceni.

Rozruchy robotnicze w Witkowicach

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 6. 2. (D) Z Witkowic donoszą, że wybuchły tam w dniu dzisiejszym niepokoje między robotnikami tamtejszych zakładów.

Gdy wojsko wkroczyło do zabudowań fabrycznych dla zaprowadzenia spokoju, wszyscy robotnicy zakładów witkowickich porzucili pracę.

Tajemnicza eksplozya bomb na plebanii

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 6. 2. (D) W pewnej wsi koło Piacency wybuchł w zakrystyi miejscowego kościoła pożar, który także ogarnął dach. Podczas akcyi ratunkowej nastąpiło szereg eksplozyi nabojów karabinowych i ręcznych granatów. Stwierdzono, że nad zakrystyą był umieszczony arsenał bomb.

Dalsza znaczna zniżka cen pszenicy w St. Zjednoczonych.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 6. 2 (D.) Z Nowego Jorku donoszą, że wśród spekulantów zbożowych panikę wywołała zniżka cen zboża, a zwłaszcza pszenicy. W Chicago sprzedają pszenicę na maj po 1.92 dolara. Władze wytoczyły śledztwo przeciwko winnym spekulacyi dla zwyżki cen zboża.

PRZEWODNIK HANDLOWY.

Artykuły gosp.

Urządzenia kuchenne, domowe i różne nowości

A. SATTLER
GERTRUDY 24.
Tel. 4162. Tel. 4162.

Elektrotechnika

„LUX"
Kraków pl. Dominikański 2

Urządzenia elektr.
Wszelkie naprawy
Sprzedaż materyałów

Porady i kosztorysy bezpłatnie.
Telefon Nr. 3335.

FUTRA

ZAKŁAD KUŚNIERSKI
M. ROTBLUM
UL. FLORYAŃSKA 8.

FORTEPIANY

FORTEPIANY PIANINA FISHARMONIE
Skład
HELENA SMOLARSKA
Kraków, ul. Szewska 9. Tel. 4365.
Sprzedaż na raty do 10 miesięcy. Wybór olbrzymi.

Z. RABA NAST.
Kraków, ul. św. Anny 3
fortepiany i pianina firm światowej sławy.

FIRANKI

od najskromniejszych do najwspanialszych, portyery madrasowe zagr. po cenach fabrycznych hurtownie i detailicznie poleca firma
Lipschütz i Weitz, Grodzka 71

GALANTERYA

Towary galant., pończochy, trykotaże, bielizna berety, kalosze, śniegowce itp. **Simon Ohrenstein, Kraków, Dietlowska 45.**

A. Wachsman
Kraków, Krekowska L. 7,
poleca hurt. na sezon zimowy trykotaże i galant. weł.

KAPELUSZE

Pierwsza Krakowska Fabryka Kapeluszy Słomkowych i Filcowych S. Wiener, ul. Krowoderska 73, Telefon Nr. 4115 i 4153.

Konfekcya

ADOLF BRACIEJOWSKI
poleca 2807
płaszcze i kostyumy
Kraków, ul. Grodzka L. 4.

MEBLE

Stylowe, luksusowe
etc. **S. MANNE,** Kraków Szpitalna L. 6. Tel. 4074. Rok zał. 1860.

Meble stylowe luksusowe, biurowe, dekoracye wnętrz poleca **M. Pleszowski, Kraków, Mały Rynek 2,** Telefon 4136.

MASZYNY

Maszyny do pisania i telefony „Royal" Floryańska 49, Telefon 1577.

MASKI

balowe i charakterystyczne, ordery kotylionowe Wiktor Wanderer, Kraków, ulica Szewska L. 21

NACZ. KUCHENNE

JÓZEF FERTIG
Kraków, ul. Szewska 5. Tel. 3214.
poleca hurtownie i częściowo naczynia kuchenne i restauracyjne (garnki, rondle od pół—100 L) marki **SFINX**

Nakrycia stołowe Alpacca. Wyroby stołowe Henkelsa. Okucia meblowe i budowlane po cenach konkurencyjnych.

Unia Handl. „Metal"
Kraków, Dietla L. 58.
Telefon Nr. 4564.
Hurtownia wyrobów metalowych Specyalność: Naczynia aluminiowe i emaliowane. Wyłączna sprzedaż i fabryczny skład naczyń emal. marki

PORCELANA

Porcelanę, kryształy, szkło i lampy poleca:
H. Statter Kraków
Grodzka L. 39.

PAPIER

Grünspan & Gerber
abr. skład papieru i tektur Plac Nowy 7. — Tel. 4400

S. Neuman, Dietla 55. Tel. 1019
hurtownia papieru i przyborów piśmiennych fabryczny skład **TAPET.**

SPEDYCYA

Cracovia Sp. transportowa Biuro spedycyjne **ul. Grodzka 60, Tel. 4078.**

RADIO

▲▲▲▲▲▲▲▲

„Uniwersum" biuro inżynierskie, Kraków, ul. św Marka 25 poleca w wielkim wyborze radioaparaty odbiercze, lampki katodowe i części składowe

▼▼▼▼▼▼▼▼

SZKŁO

Szlifiernia szkła i luster **K. Woroniecki,** Kraków, pl. Szczepański L. 7. Lustra meblowe, szyby automobil. i latarń, szyby lustrowe okienne półlustrowe i ornamentowe. Odnawia stare lustra.

LUSTRA meblowe, **SZKŁA** szlifowane poleca tanio wytwórnia luster
Bracia Kalmus, Kraków, **Starowiślna 69.** Tel. 2152.

Pierwsza małopolska fabryka zwierciadeł i szlifiernia szkła Sp. z ogr. odp. **Kraków, Grodzka 60, Telef.** 4078 i 4225, poleca szyby i lustra szlifowane po cenach przystępnych.

SZLIFIERZ

SPECYALISTA
szlifierz brzytew dobiera fachowo wg. zarostu, najlepsze brzytwy od 5—7 zł. **J. MYSZKOWSKI Kraków, Dietlowska 46.**

WĘGLE

Węgiel śląski, krajowy i dąbrowiecki dostarcza wagonowo **Polska Spółka Węglowa, ul. Andrzeja Potockiego L. 8. Tel. 4075.**

ZŁOTO, SREBRO

Wielki wybór!
Zegarki, brylanty, perły, i wyroby srebrne najtaniej poleca:
GOLDSTEIN i GRÜNBERG
Kraków, ul. Bożego Ciała róg Dietla 4

ŻELAZO

Skład żelaza
i artykuły metalowe
S. SATTLER
Kraków, Stradom 18

▼▼▼▼▼▼▼▼

OJA PARFUMERIE — PARIS
Józef Lax i Syn, Kraków, Zwierzyniecka 6

DANCINGI DOMOWE
urządza światowej marki
GRAMOFON „His masters voice"
„GŁOS SWEGO PANA"

Gramofon ten najnowszej konstrukcyi (system RADIO z podkładką mikrofonową) uznany przez pierwszorzędnych znawców całego świata za najlepszy.
Wzorowa reprodukcya bez szmerów.
Wielki wybór płyt, również żydowskich i hebrajskich kantorów: ROZENBLATTA, KWARTINA, SIROTY.

THE GRAMOPHONE Co. Limited, LONDON.
Jeneralny reprezentant na Polskę:
JÓZEF WEKSLER
Kraków, Floryańska 25. **Lwów,** Sykstuska 2.

Drobne ogłoszenia.

Handlowiec z długoletnią praktyką z branży żelazno-galanter. poszukuje posady również na prowincyi. Zgłosz. pod „Zdolny" do Adm. N. Dz.

Poszukuje panny freblanki do 2-go dzieci, możliwie z nocnym (najchętniej sierotę). Zgłosz. pisemne pod „Panna" do Adm. N. Dz. 126

Zgubiłem kartę zwolnienia wydaną przez P. K. U. w Nowym Targu, unieważniam. Jan Herman Kolber.

Panny dochodzącej do dzieci znającej się na szyciu poszukuje Reches, Karmelicka 10

Spólnika fachowca z kapitałem poszukuję celem założenia jakiegokolwiek interesu. Posiadam kapitał oraz lokal składający się z 4 dużych ubikacyi. Zgłosz. pisemne pod „VIII dzielnica" do Adm. Now. Dz. 128

Nadzwyczajna okazya! 1·25 gr Maszynki do prania sprzedaje Berger, Kraków, Pl. Szczepański 9. Skład szczotek, farb, lakierów wyrobów powroźniczych, trzcinowych, artykułów toaletowych domowo-gospodarczych

Ważne dla posiadających domy w Berlinie
Obywatel cieszyński który zarządza realnościami w Berlinie, przyjmie jeszcze kilka realności do zarządzenia. Zgł. pod „Cieszyn" do Adm. Now. Dz.

!! OKAZYA !!

KOMPLETNE WYPRAWY ŚLUBNE
męską bieliznę, płótna, szyrtyngi i stołowizne najlepszych fabryk zagranicznych poleca firma; 104
ZAAK WIKLER
Stradom 5.
Obsługa solidna. — Ceny bardzo przystępne.

▼▼▼▼▼▼▼

Najmodniejsze szablony do wszystkich haftów
sprzedaje
po najniższych cenach
Zakład Rysowniczy
Kraków, Bonifraterska 3, I. p.

PŁASZCZE GUMOWE
i impregnowane we wszelkich rodzajach.
KURTKI SKÓRZANE
nappa od najtańszych do najlepszych.
RĘKAWICZKI SKÓRKOWE
damskie, męskie i dziecięce w bardzo wielkim wyborze poleca:
A. BROSS
Kraków, Floryańska L. 44.
Narożnik obok Bramy Floryańskiej. 114

Mam lokal
przy najruchliwszej ulicy
poszukuję
spólnika
z kapitałem z branży tekstylnej. Wiadomość do Adm. N. Dz. pod „1000".

Nowocześnie urządzony Art. Zakład Fotograficzny
„ADELA"
Kraków, Grodzka 49
wykonuje zdjęcia prawdziwe artystyczne **po cenach bardzo przystępnych**
Wystawy godne widzenia!

Poważna instytucya żyd. poszukuje
inkasenta.
Zgłoszenia pisemne pod „Instytucya Żyd". do Adm. Now. Dz. 274

Olejarnia w Krakowie
ulica Józefa 44
zakupuje
stale siemień lniany.

Nowość! Do nabycia we wszystkich księgarniach **Nowość!**
Dr. MAJER BAŁABAN
HISTORJA i LITERATURA ŻYDOWSKA
Tom III.
Od wygnania żydów z Hiszpanji do Rewolucji Francuskiej, z szczególnem uwzględnieniem Historji Żydów w Polsce.
PODRĘCZNIK DLA KLAS WYŻSZYCH, SZKÓŁ ŚREDNICH
z 50 rycinami — CENA 7 ZŁ.
POPRZEDNIO UKAZAŁY SIĘ
HISTORJA i LITERATURA ŻYDOWSKA
Tom I. (Starożytność) Cena zł. 4.60. To samo: Tom II. (Średnie wieki) Cena zł. 5.60
Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. OSSOLIŃSKICH
Lwów, Ossolińskich 11; Warszawa, Księgarnia własna, ul. Nowy-Świat 69; Kraków, Filja Wyd. ul. św. Anny 11; Poznań, Księgarnia św. Wojciecha; Wilno, Księgarnia św. Wojciecha.

Cena:

W Niemczech	3 Mk	Łotwa	150 Rubli
W Polsce	5 Zł	Ameryka	1 Dolar
Litwa	7 Litów	Reszta krajów	75 amer. cent.

Księgarnie, wydawnictwa i organizacye otrzymują rabat.
Dostawa tylko za zaliczką lub przedpłatą za pośrednictwem:
Jüdischer Kalender-Verlag, Berlin W. 15.
Konto czekowe w Berlinie 3461.
P. K. O. 190.728 Warszawa, Eeskiel Steinmatzky

Niezawodny środek przeciwko **chrypce, duszności, kaszlu**
„GRANULKI RUSSYANA"
(Sulphuris aurat. benzoinati)
Chem.-farm. labor. „AP. KOWALSKI" Warszawa

MODELE na sezon wiosenny oraz kapelusze i czapki
skórkowe i zamszowe
w wielkim wyborze od **14 zł** wzwyż poleca:
Magazyn Mód GIZELI SÜSSER
Kraków, ulica Grodzka L. 71. 126

Wydawca: Konsorcjal, Sp. Wydawn. Red. Nacz. Ign. Schwarzbart. Red. odpow. Jakób Freund. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 2.